

جشنواره

نمایش آثار منتخب «سینماحقیقت» در ۴۰ شهر

آثار منتخب هجدهمین دوره از جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران «سینماحقیقت» در ۴۰ شهر به نمایش درمی‌آید. آثار منتخب هجدهمین دوره از جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران «سینماحقیقت» در شهرهای مختلف و با استفاده از توان اجرایی و هماهنگی گروه سینمایی استان‌ها و همچنین مراکز استانی سازمان صدا و سیما برقرار می‌شود. این آثار از اول تا سوم دی‌ماه ۱۴۰۳ در ۲۸ استان و ۴۰ شهر به نمایش در خواهد آمد. آثار منتخب جشنواره، ۲ سانس در روز در شهرهای اصفهان، سمنان، کیش، مشهد، اهواز، همدان، کرمان، قزوین، جاسک، نیشابور، آبادان، کرج، گرگان، بیرجند، خرم‌آباد، رشت، یزد، اراک، سنقر، زنجان، بجنورد، دهششت، زاهدان، بندرعباس، ارومیه، اردبیل، شیراز، بروجرد، کوهسخت، تبریز، بابل، قم، بوشهر، کرمانشاه، ایلام، پاره‌دامغان، یاسوج و اسلام‌آباد غرب به نمایش گذاشته می‌شوند. هجدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مستند ایران «سینماحقیقت» ۱۸ تا ۲۵ آذرماه به دبیری محمد حمیدی‌مقدم در چارسو برگزار می‌شود.

اکران

شروع اکران فیلم جدید از ۲۸ آذر

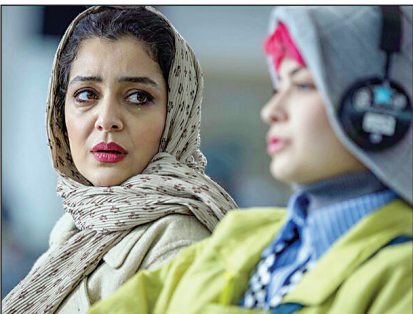

قرارداد سرگروهی «آریاشهر دو نفر»، «علت مرگ نامعلوم» و «معجزه پروین» ثبت شد. بیست و ششمین جلسه شورای صنفی نمایش روز یکشنبه ۱۸ آذر در خانه سینما برگزار شد. شورا بعد از بررسی درخواست‌ها و موارد مطرح شده، قرارداد فیلم را ثبت کرد. فیلم سینمایی «آریاشهر دو نفر» یا پخش «فیلمیران» به سرگروهی پردیس ایرانمال، فیلم سینمایی «علت مرگ نامعلوم» یا پخش «خانه فیلم» به سرگروهی پردیس هویزه، فیلم سینمایی «معجزه پروین» یا پخش «عمریان فیلم» به سرگروهی پردیس ملت به چرخه اکران اضافه می‌شوند. همچنین مقرر شد اکران فیلم‌های «برف آخر»، «علت مرگ نامعلوم» و «آریاشهر دو نفر» از چهارشنبه ۲۸ آذر در سینماهای سراسر کشور آغاز شود.

چهره

ساره بیات و بازی در «چشم بادومی»

فیلم سینمایی «چشم بادومی» به کارگردانی ابراهیم امینی برای حضور در جشنواره فیلم فجر آماده می‌شود. فیلم سینمایی «چشم بادومی» به کارگردانی ابراهیم امینی و تهیه‌کنندگی سجاد نصراللهی‌نسب برای حضور در چهل‌وسومین جشنواره فیلم فجر آماده می‌شود. «چشم بادومی» نخستین تجربه کارگردانی ابراهیم امینی است که داستان متفاوتی از یک درام ملتهب اجتماعی دارد و اکنون در مرحله تدوین را توسط حسین جمشیدی‌گوهری پشت سر می‌گذارد. ساره بیات، مهدی‌هاشمی، علی باقری و ستایش دهقان بازیگران اصلی این فیلم هستند. ساره بیات پس از ۳ سال در یک فیلم سینمایی ایفای نقش کرده است. مهدی‌هاشمی هم در ادامه بازی در چند فیلم کم‌دی، در «چشم بادومی» جلوی دوربین رفته است.

قرار بود «آجاره‌نشین‌ها» و «هامون» را فیلمبرداری کنیم

علیرضا زرین‌دست، مدیر فیلمبرداری؛ من از دوستان نزدیک مرحوم مهرجویی محسوب می‌شدم و قرارداد فیلم‌های «هامون» و «آجاره‌نشین‌ها» را امضا کرده بودم؛ اما متأسفانه در آن زمان بنیاد سینمایی فارابی وسایل فیلمبرداری را در اختیار من قرار نداد. / ایسنا

تا زنده‌ام کاری نمی‌کنم
اسدالله یکتا، بازیگر: همین که در خدمت ملت ایران هستم و همیشه جلوی مردم کشورم سرفراز بوده‌ام و هستم، بزرگترین هدیه‌ای است که خداوند به من داده و از این بابت بسیار شاکر و سپاسگزارم. تا زنده‌ام به کار ادامه می‌دهم. در این راه خیلی سختی کشیده‌ام؛ ولی دست از کار نکشیده‌ام. / ایرنا

پلیس‌ها به خانه شما می‌آیند

نسل جدیدی از سریال‌های ایرانی در حال تولید است

شقایق عرفی‌نژاد

روزنامه‌نگار

با انتشار سریال‌های پلیسی فراوان، به‌نظر می‌رسد در سال‌های اخیر ساختن سریال‌های پلیسی به یک جریان در شبکه نمایش خانگی تبدیل شده است. شبکه نمایش خانگی در آخرین سال‌های

دهه ۸۰ کارش را با یک سریال پلیسی شروع کرد. «قلب یخی» که کارگردان ۲ فصل از ۲ فصل آن محمدحسین لطیفی بود، مضمونی پلیسی داشت و معماهای جنایی را پیش می‌برد. با وجود این، بعد از این سریال موجی از ملودرام‌ها ساخته شدند. از جمله «شهرزاد» حسن فتحی که یک داستان عاشقانه را در زمینه‌ای تاریخی روایت می‌کرد و بعد از آن هم سریال «دل» به کارگردانی منوچهر هادی منتشر شد که با وجود ساختار بسیار ضعیف، مخاطبان زیادی داشت. «شاهگوش»، «عشق تعطیل نیست»، «قص روی شیشه» و... هم ملودرام‌های دیگری بودند که در اوایل دهه ۹۰ ساخته شدند. ژانر دیگری که سریال‌سازها سراغ آن رفتند، کم‌دی بود. طی سال‌ها کم‌دی‌هایی مثل «پهوه تلخ» (هرچند ناتمام)، «باغ مظفر»، «ساخت ایران»، «پیمان آبی»، «مرد معمولی» و «دفتر یادداشت» ساخته شدند و بعضی از آنها پرطرفدار هم بودند.

پایان ملودرام، آغاز جنایی

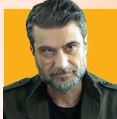
به تدریج اما ملودرام‌ها و کم‌دی‌ها جایشان را به سریال‌های معمایی، پلیسی و جنایی دادند و به راحتی می‌توان فهرستی طولانی از آنها ارائه داد. از «میدان سرخ» و «امستردام» گرفته تا «سرگیجه»، «خونسرد»، «پوست شیر»، «داریوش» و «بازنده».

مقایسه سریال‌های در حال پخش می‌تواند گواه مستندی بر سبظره سریال‌های پلیسی باشد. در حال حاضر سریال‌های «زخم کاری ۴»، «گردن زنی» و «غریت» در زائر حادثه‌های و پلیسی در حال انتشار هستند و در مقابل «پهوه پدري» مهران مدبری تنها سریال کم‌دی در حال پخش است. از طرف دیگر با ساخت سریال‌های پلیسی، چهره پلیس در نمایش خانگی هم قابل بررسی است. اگر در سریال‌های صداوسیما، پلیس حتماً شخصیت بسیار مثبت و مهربان با پوششی تعریف شده تصویر می‌شود، در شبکه نمایش خانگی با چهره دیگری از پلیس روبه‌رو هستیم. اغلب آنها خوش قیافه و خوش‌پوش هستند. پایشان روی زمین است و مثل هر انسان دیگری می‌توانند بخندند، خشمگین شوند و حتی اشتباه کنند. نگاهی به بازیگرانی که در این سریال‌ها نقش پلیس را بازی کرده‌اند، مؤید همین نکته است: شهاب حسینی در «پوست شیر»، شهرام حقیقت‌دوست در «خونسرد»، حامد کمیلی در «مرداب» و علیرضا کمالی در «بازنده». با این روند احتمال اینکه به‌زودی شاهد پلیس زن هم در این سریال‌ها باشیم، کم نیست.

سریال‌های جدید هم پلیسی هستند

به‌زودی چند سریال پلیسی دیگر هم روانه شبکه نمایش خانگی خواهند شد. یکی از آنها سریال «بوکر» با اسام جدید «آبان» است که به کارگردانی رضا دادویی مراحل ساخت را می‌گذراند.

این سریال برای پلتفرم تازه تأسیس شیدا در زائر ملودرام با رگه‌هایی پلیسی و معمایی ساخته می‌شود و در آن شهاب حسینی، لاله مرزبان، میرسعید مولویان، بهاره کیان‌افشار، رضا اخلاقی، امین حیایی و مینا ساداتی بازی می‌کنند. گفته می‌شود که سریال به پلتفرم دیگری سپرده می‌شود، اما یکی، دو روز گذشته مجید مولایی، تهیه‌کننده سریال اعلام کرد که سریال «آبان» از همان پلتفرم شیدا و در دسترس امسال منتشر می‌شود.

گفت‌وگو

تصویر امید در دل ناامیدی

گفت‌وگو و همشهری با کارگردان مستند «چاو»

با آغاز هجدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم‌های جشنواره سینماحقیقت، مهدیه‌سادات محور با مستند «چاو» در این دوره حضور دارد. این مستندساز توانست ۳ سال پیش در جشنواره

سینماحقیقت با مستند «عزیز» جایزه بهترین فیلم را از داوران بگیرد.

محور این بار با فیلم مستند «چاو» به جشنواره آمده، وی درباره فیلمش به همشهری می‌گوید: این فیلم درباره مادر نابینایی است که با وجود چالش‌های ناشی از نابینایی، با اراده و توانمندی، مسیر مادرانه خود را ادامه می‌دهد. مستند «چاو» از سری مجموعه «پایه‌ماه» در خانه هنری رسانه‌ای دیما تولید شده و از آثار بخش مسابقه هجدهمین جشنواره سینماحقیقت است.

سوزه‌هایی از جنس انسانی

مهدیه‌سادات محور درباره چگونگی انتخاب سوزه این فیلم می‌گوید: در مجموعه مستند «پایه‌ماه» همواره به دنبال روایت جنبه‌های انسانی زندگی افراد در شرایط مختلف بودم. هدف من از ساخت «چاو» نیز ایجاد تصویری از توانمندی و امید در مخاطب است. برخلاف بسیاری از مستندها که با نگاه ترحم‌آمیز به سوزه‌ها پرداخته می‌شود، در «چاو» تلاش کردم داستان را از زاویه‌های روایت کنم که احساس توانمندی و امید به زندگی در مخاطب ایجاد شود. این کارگردان در پاسخ به اینکه چالش‌های ساخت «چاو» چه بود عنوان می‌کند: ارتباط برقرار کردن با سوزه در مستندهای سوزه‌محور می‌تواند زمان‌بر باشد. روند جلب رضایت الهام برای فیلمبرداری تقریباً ۳ ماه طول کشید که این زمان برای ایجاد اعتماد و فضای امن برای سوزه ضروری بود.

وی درباره سوزه فیلم جدید خود می‌افزاید: تصمیم گرفتم موضوع معلولیت مادران به‌ویژه مادران نابینا یا ناشنوا را در نظر بگیرم. با تحقیقات فراوان به سندنسج و سیدیم و مادر نابینایی به نام الهام را پیدا کردیم که همسرش، سیامک نیز مشکلات بینایی داشت. ۹ ماه بارداری برای هر مادری تجربه‌ای است که لحظه به لحظه با آن زندگی می‌کنند. حالا برای یک مادر نابینا این تجربه چگونه است؟ این سؤال برای من در ساخت مستند بسیار مهم بود و نیاز به روایت‌های بیشتری داشت تا بتوانم آن را به فیلم تبدیل کنم.

تصویری از یک زن نابینا

محور توضیح می‌دهد: این فیلم تصویری از توانمندی الهام، مادر نابینا ارائه می‌دهد. انتخاب زاویه دید فیلمساز در این گونه آثار نقشی کلیدی دارد. من به‌عنوان فیلمساز باید انتخاب می‌کردم از کدام زاویه به قصه نگاه کنم و چه نگاهی به روایت داشته باشم. او همچنین درباره نقاط عطف مستند «چاو» اضافه می‌کند: در مستند «چاو» داستان آن‌قطعه عطف دارد. نقطه عطف اول مربوط به انتخاب الهام و سیامک در مورد بارداری و تصمیمی است که پاید می‌گرفتند. نقطه عطف دوم در یک‌سوم پایانی فیلم رخ می‌دهد که الهام با نگرانی‌های جدیدی روبه‌رو می‌شود. این نگرانی‌ها بخشی از روند بارداری است که هیچ مادری نمی‌تواند آن را با آرامش کامل پشت سر بگذارد. این فیلم سختی‌ها و نگرانی‌ها را به تصویر می‌کشد، اما در عین حال براساس قدرت و امید مادرانه ساخته شده است.

زمانی برای تولید چاو

مهدیه‌سادات محور درباره مدت تولید مستند می‌گوید: روند جلب رضایت سوزه برای همکاری در فیلمبرداری زمان‌بر است. در این پروژه، ۳ ماه زمان صرف جلب رضایت الهام شد. این زمان برای ایجاد ارتباط و فضای امن برای سوزه ضروری بود. پس از برقراری ارتباط با الهام و کسب اعتماد او، فیلمبرداری آغاز شد. این کار حدود ۷ ماه به طول انجامید و پس از آن پس تولید فیلم نیز زمان زیادی را به خود اختصاص داد. این کارگردان در توضیح همکاری با نویسنده در تولید مستند هایش توضیح می‌دهد: ایده استفاده از نویسنده برای من ایده موفق بود. نویسنده می‌تواند با کلمات بازی کند و به تدریج کمک کند تا پلان‌ها را به گونه‌ای کنار هم بچیند که داستان به‌درستی روایت شود و فیلم ریتم مناسبی پیدا کند.

روایت داستان یک مادر

محور در پایان با اشاره به ساختار مجموعه مستند «پایه‌ماه» اضافه می‌کند: در این مجموعه به دنبال روایت داستان‌های مادرانی از اقشار مختلف جامعه بوده‌ایم و در هر قسمت به جنبه‌های خاص زندگی آنها پرداخته‌ایم. در «پایه‌ماه» همه داستان‌ها حول یک محور مشترک، یعنی بارداری و تولد فرزند می‌چرخد، اما تفاوت‌ها در شرایط و انتخاب متفاوت مادران موجب منحصر به فرد شدن هر داستان می‌شود.

علیرضا زرین‌دست، مدیر فیلمبرداری، عکس: مهدی دل‌خسته

“

«زرافه» هم یک سریال پلیسی جدید است. این سریال در ماه آبان کلید خورده و به کارگردانی سیدجمال سیدحاتمی و نویسندگی امیر محمد عبیدی مراحل ساخت را می‌گذراند. این بازیگران این سریال جنایی به مهران احمدی، نیما شعبان‌نژاد و الناز ملک می‌توان اشاره کرد که این روزها سریال «زخم کاری» را در حال پخش دارند.

می‌کند. چند فریم فیلم دیده‌شده از نخستین حاکم شرع دادگاه انقلاب، برای این عده، فرصتی برای مطالعه شخصیت اوست. آنها روایت این مستند با برداشته‌ها و ادعاهای خود می‌سندند و اگر مستند مطابق با نظر آنها حرفی زده باشد، تأییدش می‌کنند و چنانچه روایت مستند با برداشت آنها از شخصیت و جایگاه خلخال تفاوت داشته باشد، آن اثری غیرقابل استناد و مغایر با واقعیت معرفی می‌کنند. اما نقد مستند فقط نقد و بررسی سوزه نیست. یک تاریخ‌دان ممکن است یک مستند را صرفاً از بابت سوزه‌اش بسنجد، اما حتماً یک منتقد سینما باید ساختار و فرم مستند را در کانون توجه‌اش قرار دهد. منتقد به ریتم، کادر، نور، صدا، حرکت دوربین، تدوین و در یک کلام به فرم اهمیت می‌دهد و روایت فیلم را با سنجه‌هایی که در اختیار دارد - البته اگر

می‌کند. چند فریم فیلم دیده‌شده از نخستین حاکم شرع دادگاه انقلاب، برای این عده، فرصتی برای مطالعه شخصیت اوست. آنها روایت این مستند با برداشته‌ها و ادعاهای خود می‌سندند و اگر مستند مطابق با نظر آنها حرفی زده باشد، تأییدش می‌کنند و چنانچه روایت مستند با برداشت آنها از شخصیت و جایگاه خلخال تفاوت داشته باشد، آن اثری غیرقابل استناد و مغایر با واقعیت معرفی می‌کنند. اما نقد مستند فقط نقد و بررسی سوزه نیست. یک تاریخ‌دان ممکن است یک مستند را صرفاً از بابت سوزه‌اش بسنجد، اما حتماً یک منتقد سینما باید ساختار و فرم مستند را در کانون توجه‌اش قرار دهد. منتقد به ریتم، کادر، نور، صدا، حرکت دوربین، تدوین و در یک کلام به فرم اهمیت می‌دهد و روایت فیلم را با سنجه‌هایی که در اختیار دارد - البته اگر

نقد مستند، نه نقد موضوع

چرا نوشتن از ساختار و فرم مستندهای جشنواره «سینماحقیقت» واجب است؟

محمد ناصر احدی

روزنامه‌نگار

با شروع جشنواره مستند «سینماحقیقت» تقریباً به مدت یک هفته رسانه‌ها بیشتر از قبل از سینمای مستند می‌نویسند. برخی از فیلم‌هایی که در این جشنواره به نمایش درمی‌آیند، فارغ از ساختار و فرم، برای عده‌ای موضوعات جذاب و حساسی دارند که حتی آنهایی را که چندان پیگیر سینمای مستند نیستند به واکنش نشان دادن ترغیب می‌کنند. مستندهایی همچون «ضدقهرمان» درباره آیت‌الله خلخالی یا مستند «فاطمی» درباره دکتر حسین فاطمی یا یکی، دو مستند سیاسی دیگر به واسطه موضوع شان حتماً واکنش برانگیز خواهند شد. سیاست‌پو و غیر سینمایی‌ها درباره این مستندها اظهار نظر می‌کنند و صحت روایت و درستی یا نادرستی نگاه مستندسازان را به چالش می‌کشند. آنچه در این میان معمولاً مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد، ساختار و فرم مستند است.

مخاطبان غیرحرفه‌ای مستند به سوزه‌های ساختار اهمیت می‌دهند. در واقع، برای این گروه، مستند خلاصه می‌شود به سوزه‌اش. فارغ از ساختار و فرم، کسی که حوزه مطالعاتش تاریخ معاصر و به‌خصوص انقلاب ایران است، احتمالاً مستند «ضدقهرمان» را از منظر اسنادی که ارائه کرده بررسی